

Θρήνος τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐμμετροὶ θρήνοι διὰ τὴν ὑπὸ τῶν Τούρκων ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπάρχουσι μέχρι τοῦδε γνωστοὶ τέσσαρες. Πρῶτος τούτων εἶναι ὁ ἐκ 1045 στίχων ἐκδοθεὶς ἀπὸ τοῦ 2909-ου ἑλληνικοῦ χειρογράφου τῆς Bibliothèque Nationale (E. Legrand, Bibliothèque grecque vulgaire, τ. 1, σ. 169—202). Ὁ ἄγνωστος αὐτοῦ ποιητῆς δὲν ἦτο παρῶν ἐν τῇ ἀλώσει, ἀλλ' ἐξῆ ἐπ' αὐτῆς μακρὰν τῆς Κωνσταντινουπόλεως· ἔγραψε δὲ τὸν θρήνον ἤδη κατεχόντων τὴν πόλιν τῶν Τούρκων ἐπὶ σκοπῷ νὰ ὑποβοηθήσῃ πανευρωπαϊκὴν τινα κατ' αὐτῶν σταυροφορίαν, καὶ διὰ τοῦτο χαρίζεται τῷ πάπα λέγων αὐτὸν τῆς Ἐκκλησίας κορυφήν· ἐκτὸς δὲ τούτου γίνεται ἡχῶ προπαρασκευῆς σταυροφορίας τινὸς ὑπὸ τὴν ἔμπνευσιν τοῦ πάπα συγκαλουμένης· διὸ καὶ λέγει πρὸς αὐτόν· „στὴν ἀγισσύνη σου κρεμᾶ ὄλ' ἡ χριστιανοσύνη νὰ τοὺς ἐφέρῃς εἰς καλὸν ἐκ τὴν διατανοσύνη μὲ τὸ γλυκύ, μὲ τὸ μορφον, μὲ τοῦ Θεοῦ τὸν φόβον, καὶ νὰ σηκώσῃς τὸν σταυρὸν μὲ φόβον καὶ μὲ τρόμον, μὲ τόλμην τὸν ἀγριόπιστον νὰ ἐβγάλετ' ἐκ τὸ σπῖτι, ἐκ τὴν Κωνσταντινούπολιν, τῇ νέᾳ Ῥώμῃ λέγω“ (στιχ. 604—611). Ἀναντιρρήτως ὁ ποιητῆς ἔγραψε τὸ ποίημά του πρὸ τῆς ναυτικῆς ἐκστρατείας τοῦ 1457, ἐν τῷ πρὸ τούτου 1456-ῳ ἔτει, καθ' ὃ ὁ πάπας Κάλλιστος ὁ 3-ος ἐκήρυξε σταυροφορίαν κατὰ τῶν Τούρκων, διατάξας ἀπανταχοῦ νηστείας καὶ προσευχάς, τοὺς δὲ χριστιανοὺς ἡγεμόνας προσκαλέσας εἰς συνένωσιν τῶν δυνάμεων των.

Δεύτερος θρήνος ἔμμετρος εἶναι ὁ ἐπιγεγραμμένος „Ανακάλημα τῆς Κωνσταντινούπολις“, ὅστις εὑρέθη ἐν τῷ 2873-ῳ κώδικι τῆς Bibliothèque Nationale (E. Legrand, Collection de monuments pour servir à l'étude de la langue néo-hellénique. Nouvelle série, N° 5. Paris 1875, σ. 87—100). Οὗτος συνίσταται ἐξ 118 στίχων, ὡς δὲ φαίνεται ἐκ τινῶν φιλοκρητικῶν στίχων συνετάχθη ἐν τῇ νήσῳ Κρήτῃ εὐθὺς μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἐν τῷ θρήνῳ τούτῳ δὲν ὑπάρχει ὑπαινιγμὸς εἰς ἐλπίδα ἀναστάσεως τῆς ὀρθοδόξου ἢ ἄλλης τινὸς χριστιανικῆς βασιλείας ἐν Κπόλει· ἀλλ' ὁ ποιητῆς θρηνεῖ τὴν καταστροφὴν τῶν Ῥωμαίων καὶ ἀρὰς ἐκτινάσσει κατὰ τῶν Τούρκων.

Τρίτος θρήνος εἶναι ὁ ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Krumbacher ἐκ δύο

διαφόρων αντιγράφων έκδοθεις (κῶδιξ Oxon. Miscell. 302. Κῶδ. Venet. Marc. VII 43), ὅστις εἶναι συντεταγμένος διαλογικῶς (K. Krumbacher, Ein dialogischer Threnos auf den Fall von Konstantinopel. München 1901). Ὁ διάλογος οὗτος γίνεται μεταξὺ τῶν πατριαρχείων Κωνσταντινουπόλεως, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων· εἰς δὲ ξένος ἀποτελεῖ τὸν ἐπίλογον. Ξένος ἐνταῦθα εἶναι ὁ ποιητής, ὅστις ἐλθὼν εἰς Κωνσταντινούπολιν εἰς χρόνον ἀόριστον μετὰ τὴν ἄλωσιν εὗρε πάντα τὰ ἐκεῖ πρότερα καλὰ ἐκ χριστιανικῆς ἐπόψεως ἐξηφανισμένα. Ὁ ποιητής φαίνεται ὢν κληρικός.

Τέταρτος γνωστός θρηῆνος ἔμμετρος εἶναι ὁ ἐκ τοῦ 153-ου κώδικος τῆς μονῆς Κουτλουμουσίου έκδοθεις ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Σ. Λάμπρου καὶ συνιστάμενος ἐκ στίχων 160 (Ἐστία 1886, τ. 2, σ. 821—825. Πρβλ. S. Lambros, Catalogue of the greek mss on mount Athos, τ. 1, σ. 288). Εἶναι καὶ οὗτος ἀνώνυμος, ἢ δὲ ὑπόθεσις τοῦ ἐκδότου, ὅτι εἶναι ἔργον τοῦ μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1598—1642 ἀκμάσαντος ἐκ Σερρῶν παπᾶ Συναδινοῦ, δὲν ἔχει ἴσως βᾶσιν ἀσφαλῆ. Ὁ ποιητής θρηῆνει πράγματα γενόμενα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ (ᾄρα στίχ. 35, 52, 62, 86), εἶδε τὴν Κωνσταντινούπολιν κατεστραμμένην, ἐστερημένην τῆς ἑλληνικῆς σοφίας, τοὺς Γραικοὺς μὴ ἔχοντας πλέον Ἀγίαν Σοφίαν, δεδουλωμένους, κακοπαθοῦντας· διὸ καὶ δέεται τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῇ τῇ Κπόλει νὰ λυτρώσῃ αὐτοὺς ἐκ τῆς δουλείας, „ὅτι σὲ σὲν τὸ γένος μας θαρρεῖ καὶ ἀκουμπίζει, εἰς σὲ τὸ θάρρος ἔχομεν, εἰς σὲ καὶ τὴν ἐλπίδα νὰ πάρῃς ἀπὸ ἄνω μας ἐτούτην τὴν παρίδα“, τουτέστι τὴν αἰχμαλωσίαν.

Ὡς πέμπτον θρηῆνον δέον νὰ θεωρησῶμεν τὸ τύποις ἀνεκδοτον Μοιρολόγιον θλιβερόν, ὅπερ χεῖρ τις ἀνώνυμος ὑπερμεσοῦντος τοῦ 15-ου αἰῶνος ἀντέγραψεν ἐν ταῖς ᾄταις ἐνὸς χαρτινοῦ βιβλίου τινῶν (ι'—ιζ') τῶν Βασιλικῶν αντιγράφου, ὅπερ ἐγένετο περὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ 15-ου αἰῶνος κατ' ἀπομίμησιν γραφῆς παλαιᾶς τοῦ 12-ου αἰῶνος. Τὸν κώδικα τοῦτον εὗρομεν ἔτει 1888-ῳ ἐν τῇ πατριαρχικῇ τοῦ Καῖρου βιβλιοθήκῃ, ὅπου καὶ ἐτάξαμεν αὐτὸν ὑπ' ἀριθμὸν 1· πρότερον δὲ ἔφερε τὸν ἀριθμὸν ΑΘ'. 229. Τὸ μοιρολόγιον εὐρίσκεται ἐν ταῖς ᾄταις τῶν φύλλων 149^ρ—150^α καὶ ἄρχεται οὕτως· „Ὡ μέγα καὶ παραδόξον φριχθῶν ἐξέσιων πραγμα, τῷ ἐργητεῶν εἰς το Βι(ζάντιον) τὸ ἐξέκουστων τὸ μέγα“. Τὸ κείμενον δὲν ἀντεγράψαμεν.

Τοῖς θρηῆνοις τούτοις προσθετέος ἔκτος εἰς ἕτερός, οὗ τὴν διάσωσιν ὀφείλομεν εἰς τὸν ἐν τῷ 17-ῳ αἰῶνι ἀκμάσαντα Παῖσιον Λιγαριδὴν· ἐπιγράψας δὲ τοῦτον αὐτὸς „Θρηῆνος τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀωνύμου ποιητοῦ“, κατεχώρισεν ἐν τῷ εἰσέτι τύποις ἀνεκδότῳ αὐτοῦ „Χρησμολογία Κωνσταντινουπόλεως“, οὗ κάλλιστον ἀντίγραφον εὐρίσκεται ἐν τῷ 160-ῳ πατριαρχικῷ κώδικι τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις βιβλιοθήκῃς. Τὸν θρηῆνον τοῦτον εἶδε τὸ πρῶτον ἐν τῷ αὐτῷ Χρησμολογίῳ ὁ ῥώσος

Πορφύριος Οὐσπένσκις, ὅστις καὶ ἐξέδωκε τοὺς πρώτους τέσσαρας αὐτοῦ στίχους (Первое путешествие въ Аѳонскіе монастыри и скиты. Часть I-я. Отдѣленіе второе. Кіевъ 1877, σ. 272—273)· εἶτα δὲ περιγράφαντες ἡμεῖς τὸ αὐτὸ Χρησμολόγιον ἐξεδώκαμεν ἐκ τοῦ θρήνου 25 στίχους (Ἱεροσολυμ. Βιβλιοθήκη, τ. 1, σ. 256—257. Πρβλ. τ. 3, σ. 327—328). Τὸ σύνολον τοῦ θρήνου τούτου ἔχει οὕτω:

Θρήνος τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀνωνύμου ποιητοῦ.

Ὁ νοῦς μου καὶ ὁ λογισμὸς συγχύζεται νὰ γράψῃ,
 νὰ στιχοπλέξῃ ἀστοχεῖ τὴν ἄλωσιν τῆς Πόλης.
 Ἐσεῖς, βουνά, θρηνηήσετε καὶ πέτραι ἠαρισθῆτε,
 καὶ ποταμοὶ φυράσετε καὶ βρύσες ξεραθῆτε,
 5 διὰτὶ ἐχάθη τὸ κλειδί ὅλης τῆς οἰκουμένης,
 τὸ ἴματι τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς χριστιανισύνης·
 καὶ σύ, σελήνη τοῦρανοῦ, τὴν γῆν μὴν τὴν φωτίσης,
 καὶ σεῖς, νερά τρεχάμενα, σταθῆτε μὴ κινεῖσθε,
 καὶ θάλασσα βρυχήσθητι τὴν συμφορὰν τῆς Πόλης.
 10 Καὶ ἡμεῖς πολλὰ ἐχάσαμεν οἱ ἄθλιοι Ῥωμαῖοι
 αὐτὴν τὴν πόλιν χάνοντας, τὴν πολυφημισμένην,
 ὅπου τὴν εὐλογήσασι τόσοι θεοὶ πατέρες.
 Σὲ ἐκατεπολέμησαν, Ἐπτάλοφε κυρία,
 καὶ σὲ ἐκατεδίκασαν τὰ ἄγρια θηρία.
 15 Ἀπάνω σου ἐπέσασιν ἀμέτρητα φουσαῖα
 ὡσὰν ἀκρίδες ἄγριοι, σφήκες φαρμακεμένες.
 Ἐσκότωσαν τὸν βασιλὲ οἱ σκύλλοι γιαντιζάφοι·
 ἀνεκατάθ' τὸ αἷμά του μὲ τῶν πολλῶν τὸ αἷμα.
 Ἐφόνευσαν τοὺς ἄρχοντας, τοὺς βαρυνγογεμένους,
 καὶ τοὺς ἀπομεινόμενους νὰ περπατοῦν ὡς ξένοι,
 20 νὰ ἔχουν πολὺ ὄνειδος, ἀποκρουσμοὺς μεγάλους,
 νὰ χύνουν πολλὰ δάκρυα εἰς ἄλλοτρίους τόπους.
 Ἦσουν φωστήρας τ' οὐρανοῦ, ἄστρον τῆς Ἀφροδίτης,
 ἀγρερινὸς λαμπρότατος, ὅπου φεγγες στὸν κόσμον,
 25 ὅπου φεγγες καὶ ἰδρόσιζες ὅλην τὴν οἰκουμένην
 καὶ ἴλαμπρυνες τὴν Γένουβαν καὶ τὴν Ἀλαμανίαν
 καὶ πέρα τὴν Ἀνατολὴν καὶ τὴν Ἀντιοχείαν.
 Τὰ τέσσαρα πατριαρχεῖα ὅλα σὲ προσκυνοῦσαν,
 νὰ ἔχουν Ῥωμαῖον βασιλὲ καὶ σὲ βασιλοπούλαν,

1 κῶδ. συγχύζεται || 4 βρύσαις || 7 τοῦ οὐρανοῦ || 8 σταθεῖτε μὴ κινεῖσθε || 16 ὡς ἄν | ἄγριοι = ἄγρια || 17 σκύλλοι || 18 ἀνεκατάθῃ || 19 βαρην. || 20 ἀπομονάμενους || 21 ἀπὸ κρουσμοῦς || 23 τοῦ οὐρανοῦ || 24 ἀγρερινὸς λ. ὀπούφεγγες || 25 ὀπούφεγγες || 28 πατριαρχεῖα || 29 νάχουν

μόνην αὐτοκρατορίσσαν, ὡς ὅπου γῆς νὰ στέκη. 30
 Μὰ τῶρα ἐσπλαβώθηκες, οἰμοί, ἐγίνης δούλη.
 Ἄκουσε τί ἐμήνυσεν ἡ Βενετιά τῆς Πόλης,
 ὅταν ἐκαλογρόκησε τὰ μαῦρά της μαντάτα·
 „Πόλη, τὸ πάσχεις πάσχω το καὶ τὸ πονεῖς πονῶ το,
 καὶ ἡ πολλή σου συμφορὰ καὶ ἔμεινε πικρὴ ἐφάνη, 35
 γιὰτ' ἦσαν ξενοδόχισσα, κυρὰ τῶν αἰχμαλώτων,
 χριστιανῶν τὸ καύχημα καὶ τῶν ἀγίων δόξα,
 τῶν ξένων καὶ τῶν ὀρφανῶν ἡ παρακαταθήκη·
 ὅπου ἔχες χίλιες ἐκκλησιῆς καὶ χίλια μοναστήρια,
 ὅλα τετραπεντάτουρλα, μὲ θόλους ἐκτισμένα, 40
 καὶ σπῆτια δίπατα, μὲ αὐλὲς χρυσομαρμαρωμένες.
 Εἶχες νερὰ τρεχάμενα, εἶχες πανώριες βρύσες
 καὶ περιβόλια εὐμορφα μὲ τὰ καρπίσια δένδρα.
 Εἶχες καὶ τὴν Ἁγίαν Σοφίαν, τὸ κήρυγμα τοῦ κόσμου,
 ἀπ' ὅπου ἐσοφισθῆκε τοῦ κόσμου ἡ σοφία. 45
 Ἐγέμισαν τὲς ἐκκλησιῆς οἱ Τουρκοκακογέροι
 κ' εἰς τὴν Ἁγίαν Σοφίαν λαλοῦν οἱ ἄσοφοι σοφτάδες,
 αὐτοῦ ὅπου διδάχθησαν οἱ φήτορες τὸ γράμμα.
 Ἄλλοιμονον, πῶς τό παθες, Πόλη, καὶ ἐσπλαβώθης.
 Πόλη, τὸ πάσχεις πάσχω το καὶ τὸ πονεῖς πονῶ το. 50
 Πόλη μου, ἐτριγύρισσα γῆς τὸν τροχὸν καὶ τόπον·
 δὲν ἤνθα εὐμορφύτερον νὰ σὲ παρομοιάσω,
 νὰ ἔχη τὴν καλωσύνην σου, νὰ ἔχη τὰς ἡδονάς σου.
 Πόλη μου, τὸ βασιλεῖον σου τοῦ οὐρανοῦ ὁμοιάζει
 καὶ πάλιν μὲ τὴν κλήραν σου ταιριάζεις τῶν ἀγγέλων, 55
 μὲ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν ὅλη ἡ ἀρχοντιά σου.
 Πλὴν ἡ τροφή ἐδιάρθηκεν, αὐτὴ ἡ παρρησία
 παρήλθε καὶ ἀπέρασεν ὡσὰν καπνὸς καὶ πάχνη·
 τὰ πράγματά σου ἔμειναν εἰς τῶν Τουρκῶν τὰ χέρια“.
 Τ' ἄκουσεν ἡ Ἐπτάλοφος, θρηναὶ καὶ ἀπιλογαταί· 60
 „Ἀλήθεια λέγεις, Βενετιά, δίκαια μὲ ὄνειδίξεις·
 ἀμὴ ἀφκρήσου νὰ σὲ πῶ, ῥῶτα με νὰ σὲ λέγω.
 Ἐμὲν ἀφόντις μὲ ἔκτισεν ὁ μέγας Κωνσταντῖνος,
 ἔκαμεν ἐπιτρόπισσαν κυρὰν τὴν Ὀδηγήτριαν,
 νὰ μὲ τηρᾷ εἰς τὰ πονῶ, νὰ μὲ θωρῇ στὰ πάσχω· 65

31 τῶρα || 34 πόλι . . πάσχοτο || 35 πολὺ || 36 γιατίσουν ξενοδόχεισα || 39 ὀπού-
 χες || 41 σπήτια || 43 μετὰ || 44 ἀγίαν σοφίαν || 47 ἀγίαν σοφίαν || 48 ἐδιδάχθησαν ||
 49 ἀλήμονον π. τόπαθες πόλι || 50 πόλι || 51 πόλι μ. ἐτριγύρισσα || 52 εὐμορφότερον ||
 53 νάχη . . ν' ἄχη || 54 πόλι || 55 τειριάζεις || 58 ὡς ἂν || 60 καὶ ἀπιλογαταί ||
 62 ἀκρή σου

μὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν καλὴν πάντα ἐφύλαγέ με
 καὶ τὰ φουσᾶτα τὰ πολλὰ πάντα ἐτζάκισά τα·
 πλὴν τῶρα τοῦτον τὸν καιρὸν, τὸν πικροκαϊμένον,
 ὑψώθη ἡ πανάχραντος στοὺς οὐρανοὺς ἀπάνω
 γιὰ τὰ πολλὰ μου κρίματα καὶ τὲς παρανομίες, 70
 καὶ κατὰ παραχώρησιν ἐξέπεσα τοῦ θρόνου.
 Ἔνα σκυλλὸν Ἄγαρθόν, ἀδιάντροπον κοπέλι,
 τοῦ Μεχεμετ ἀπόγονον, τοῦ δαίμονος τὸ σπέρμα,
 ἐξέβηκε σοφώτερον παρὰ τὸν κόσμον ὅλον·
 ἔβγηκε δοκιμώτερος, ἔγινε πολεμάρχος 75
 καὶ ἀριστερὰ τοῦ τείχου μου, δεξιὰ τῆς γειτονιᾶς μου,
 ἄντικρυ τοῦ προσώπου μου κάστρον ἔκτισε μέγα
 κ' εἰς τὰ πλευρά μου ἀκούμπησε καὶ κατεπλήγωνέ με
 ξάστερα γεβεντίζοντας σταυρὸν στὸν κόσμον ὅλον.
 Ὅσ' ἄστρα εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ φύλλα εἰς τὰ δένδρα, 80
 ὅσα πουλάκια πέτονται εἰς τοὺς ὠραίους κάμπους,
 τόσα φουσᾶτα ἔσυρνε, τόσες χοντρὲς λομπάρδες·
 καὶ κείνος ὁ παράνομος ὡς δράκος ἔμορφώθη
 δείχνοντας δράκον σχήματα, θηρίου τὲς φοβέρες.
 Ἔδειξε πέντε κεφαλὲς ὡς τῶν φειδιῶν τὸ γένος, 85
 ἐγύρισε τὲς δίπλες του καὶ γέμισε τὲς σοῦδες,
 ἔθηκε τὸ κεφάλι του ἄντικρυ στὸ Κοσμίδι
 καὶ τὴν οὐρὰν του ἠπλωσεν εἰς τὴν Χρυσίαν πύλην·
 ἐμούγκριζεν ὡς λέοντας, ἐσφύριζεν ὡς δράκος
 καὶ ἀγρίωνε τὰ μάτια του κ' ἔδερνε τὴν οὐρὰν του, 90
 καὶ ἀπὸ τὸν φόβον τὸν πολὺν ῥηγᾶτα προσκυνούσαν,
 κάστρα ἐπαρὰδίδουνταν, οἱ χῶρες ἐξοικουσαν,
 ὁ κόσμος ἐσωρεύετο εἰς τοῦ Χριστοῦ τὴν Χώραν
 καὶ τὸν Θεὸν ἐδέονταν, μήπως τοὺς συμπαθήσῃ·
 ἀμὴ ὁ Θεὸς δὲν ἤθελεν, ἀλλ' ἦτον ὠργισμένος 95
 διὰ τὰ ἁμαρτήματα καὶ πλημμελήματά μου·
 οὐδ' ἀστραπὴ τοὺς ἔκαψεν, οὐδὲ βροντὴ τοὺς ἠῤῥεν,
 ὁπότεν ἐγεβέντιζαν σταυρὸν στὸν κόσμον ὅλον
 οἱ ἄβρυχοι Ἀράπιδες, οἱ καστροτρομητάδες.
 Τίς εἶδε καὶ τίς ἤκουσε στὴν θάλασσαν γιοφύρι, 100
 νὰ περπατοῦν τὰ κάτεργα τοῦ Γαλατᾶ τοὺς κάμπους,
 ἀγνάτια εἰς τὸ Σκούταρι, στὸν Ἄγιον Κωνσταντῖνον;
 Τριγύρου ἐφανίσθησαν ὡς φεΐδια στὸ λιβάδι

71 καταπαραχ. || 72 σκυλλ || 75 ἐβγηκε || 76 καὶ ἀριστερὰ || 85 φειδιῶν ||
 87 κοσμίδη || 90 καὶ ἀγρίωνε || 91 καὶ ἀπὸ || 92 ἢ χῶραις || 99 ἄβρυχοι sic || 103 φείδια

δόλιος ὁ σκυλλάτορας, ὁ ψυχοπαραδότης,
 ὁ χαλασμός τῶν χριστιανῶν, ὁ Χάρος τῶν ἀρχόντων, 105
 αὐτὸς ὁποῦ κατάδειξε τὴν τρομερὴν λουμπάρδα,
 γιὰτὶ αὐτὴν ἐστήκασι ἄντικρυ εἰς τὰ τεῖχη.
 'Ἐδ' ἀστραπέες, ἐδὲ βροντὲς ὁποῦ 'συρνευ ὁ σκύλλος·
 ἐδὲ λιθοβολήματα στὲς στέρωσες τῆς Πόλης·
 ἐδὲ πίκραν καὶ συμφορὰν, τὴν εἶχεν ἡ ὄρα 'κεῖνη 110
 ἐδὲ κλανθμός καὶ δάκρυα καὶ βρονχισμόν μεγάλον.
 "Ὅταν οἱ Τοῦρκοι ἐμπαιναν στ' ἀρχοντικὰ τὰ 'σπίτια,
 τὰ παραθύρια 'τζάκιζαν, τὲς πόρτες ἐχαλοῦσαν
 καὶ ἀπὸ τὰ κοινόβια ἐξέβαζαν ἐγκλειστρος,
 ἀπὸ τὰ μοναστήρια ἀρχοντοθυγατέρες. 115
 Τί πίκραν, πόσην συμφορὰν εἶχεν ἡ Τρίτ' ἐκεῖνη·
 τί θλίψιν καὶ ἀδημονιὰν εἶχεν ἡ κυρὰ 'Ρήνη,
 ὅταν τὴν ἐκατέβαζαν Τοῦρκοι ἀπὸ τὸν πύργον,
 ὅταν τὴν ἐκατάσυρναν ἔσω ἀπὸ τὸ κάστρον,
 ὅταν τὴν ἐξεζώνωσιν εἰς τὸ Κατουνοτόπι, 120
 ὅταν τὴν ἐξεγύμνωσαν κ' ἦσαν νὰ τὴν ὕβρισουν.
 'Ἐδὲ πίκραν καὶ συμφορὰν, τὴν εἶχεν ἡ ὄρα 'κεῖνη,
 ὅταν ἀποχωρίζονταν μαννάδες τὰ παιδιὰ τῶν·
 ὡς πρόβατα τὰ ἐσυρναν, δέκ' ἄσπρα τὰ 'πουλοῦσαν."
 Κλαύσετε ὄλοι, κλαύσατε τὴν ἄλωσιν τῆς Πόλης· 125
 τῆς νέας 'Ιερουσαλήμ θρηνησατε τὴν τύχην,
 γιὰτὶ ἀπὸ τὸν κόνον μου λεπτογραφεῖν δὲν ἔχω
 καὶ μοναχὸς δὲν δύνομαι ὄλα νὰ στιχοπλέξω.

'Ἐν Πετροπόλει, 17 Νοεμβρίου 1901.

Α. Παπαδόπουλος-Κεραμεύς.

104 σκυλλάτορας || 108 ὁποῦσυρνευ ὁ σκύλλος || 109 σταῖς στέρωσας || 112 σπήτια ||
 114 ἐτζάκιζαν, ταῖς πόρταις | ἐγκλειστρος] ἐν χήστραις || 116 τρίτη || 117 εἰρήνη.